

Welke naam geef je aan een schaakclub? Wie een blik werpt op de namen van clubs die aan de KNSB competitie deelnemen ziet namen van beroemde schakers (Botwinnik, Philidor, Paul Keres), namen van stukken (Het Witte Paard, De Raadsheer, De Zwarte Dame), plaatsnamen (Middelburg, Rijswijk, Venlo), chique schaakgenootschappen (BSG, DD, HSG), af en toe een sponsor (MuConsult Apeldoorn, LSG IntelliMagic, Qonnected Hardenberg), fantasienamen (De Stukkenjagers, De Kemp pion, De Juiste Z), schaaktermen (En Passant, Dubbelschaak, Promotie) en de categorie overig (Caissa, Messemaker 1847, Fischer Z). De prijs voor de origineelste clubnaam gaat wat mij betreft naar PSV/DoDo (Door Diepte Omhoog) uit Putten.

Pionnen: Nederland (Zoetermeer – Ingrid Glasheer), Spanje (Toledo), Perú (Cuzco), Tanzania (Dar es Salaam)

Wat te denken van de naam Promotie voor een schaakvereniging? Ik moest begin jaren tachtig nogal aan deze naam wennen. Zou er ergens anders op de wereld een club zijn met deze aparte naam. Ik betwijfel het. Ik acht de kans groter dat er op een van de vele exo-planeten die er inmiddels ontdekt zijn een schaakclub bestaat met deze naam. Pas in 2002 kwam ik er achter waarom mijn schaakclub Promotie uit Zoetermeer zo heet. Op 6 oktober van dat jaar werd ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van Promotie onder eindredactie van Ruurd Kunnen een boekje uitgebracht met de titel *We hebben geschaakt, dus we bestaan*. Kunnen schrijft dat de eerste naam die de oprichters voor de schaakclub in gedachten hadden die van de toen 25-jarige Haagse jongeling J. H. Donner was. Hij werd per brief om toestemming gevraagd maar deze brief is nooit door hem beantwoord. Donner was een jongen uit een door en door gereformeerd nest maar inmiddels was wel bekend dat zijn levenswandel weinig spoorde met de degelijke soberheid waar het calvinisme in het algemeen en zijn familie in het bijzonder om bekend stond. In Zoetermeer betekende dat exit Donner. Na rijp beraad werd er door de oprichters gekozen voor de schaakterm Promotie die de ambitie van de vereniging tot uitdrukking bracht.

Er zijn naast Promotie uit Zoetermeer nog enkele schaakclubs die zich sieren met de naam van een schaakterm zoals En Passant uit Bunschoten-Spakenburg, Dubbelschaak '97 uit Boxtel, Shah Mata uit Rotterdam, Laurierboom-Gambiet uit Amsterdam, Fianchetto uit Schiedam, Rokade uit Lichtenvoorde, Schaakmat Westland uit De Lier en Isolani uit Amsterdam. Een select gezelschap.

De schaakterm promotie is uiteraard nauw verbonden met het schaakstuk de pion. De Griekse dichter Konstantínos Kaváfis begon in 1894 aan een gedicht over *De Pion* dat hij in 1911 permanent onaf verklaarde. In dit gedicht beschrijft Kaváfis de reis van een dappere pion en de gevaren die hem onderweg bedreigen, zie de volgende pagina.

De thematiek van de reis komt ook terug in zijn beroemdste gedicht Ithaka (Wanneer je op reis gaat naar Ithaka, bid dan dat de weg lang mag zijn, vol avontuur, vol kennis!). Zes vertalingen van dit gedicht, waaronder een van de Dordtse dichter/schaker C. Buddingh', zijn [hier](#) te vinden.

De Pion van K. P. Kavafis (Engels: C. P. Cavafy)

Dikwijls wanneer ik toekijk bij het schaken
volgt mijn oog een Pion
die langzaam, langzaam zijn weg vindt
tot hij op de laatste rij aankomt.
Zo bereidwillig gaat hij naar het einde
dat je zou denken dat daar stellig zijn
genietingen en zijn beloningen beginnen.
Veel tegenslagen vindt hij op zijn weg.
Met speren stoten hem schuinslings de
lopers;
de torens treffen hem met hun brede banen;
binnen hun twee velden proberen
snelle paarden met list
hem de pas af te snijden;
en hier en daar komt dreigend van opzij
een pion op zijn weg,
uit het kamp van de vijand gezonden.

Maar hij redt zich uit alle gevaren
en komt aan op de laatste rij.

Hoe triomfantelijk komt hij daar aan
op deze vreselijke uiterste rij,
hoe bereidwillig nadert hij de dood!

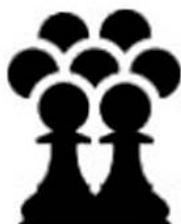
Want hier moet de Pion sterven,
zijn inspanningen hadden enkel dit tot doel.
Om de koningin, die ons zal redden,
om haar te doen opstaan uit haar graf
stortte hij zich in de hades van het
schaakspel.

[O dappere, dappere Pion
die zonder aarzeling en met moed
speelt en je offert omdat het zo behoort.

Zo vereist het verheven streven.]

Vertaling: Mario Molegraaf en Hans Warren, Verzamelde Gedichten K. P. Kaváfis, 1984.

Van Kaváfis is ook het muurgedicht Krimmena (Verborgenheden) in Leiden. In dit gedicht biecht hij op wie hij echt is (Later - in een volmaakter samenleving - zal stellig iemand anders, zoals ik geschapen, verschijnen en handelen in vrijheid.).

Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

Hoever reikte de ambitie van Promotie? Vele jaren lang lukte het Promotie niet om uit de Haagse Schaakbond te ontsnappen. De concurrentie was fors en als we al een keer in de Promotieklasse bovenaan eindigden dan zette een club uit een andere bond ons de voet wel dwars. Pas in 1986 lukte het ons op het nippertje om ons te plaatsen voor de splinternieuwe derde klasse van de KNSB terwijl we in 1993 eindelijk naar de tweede klasse promoveerden. Daarna leken we wat op de FC Volendam want in 1996 degradeerden we om in 1998 weer te promoveren. Er waaide in het schaakjaar 1997-1998 bij Promotie een totaal andere wind dan we gewend waren. Gerhard Eggink, de nieuwe wedstrijdleider extern, onder wiens teamleiderschap we promoveerden, wilde niet meer dat zijn spelers elkaar kusten na afloop van het mat zetten van de tegenstander. Juichen vond hij goed, een hand geven ook, maar het gelijk en gelebber moest afgelopen zijn. Een schouderklopje was voldoende. "Een speler die mat zet, doet niets anders dan waarvoor hij is opgesteld." had coach en controlfreak Eggink ook nog gezegd. Bizar, maar hij boekte wel resultaat. Ons absolute topjaar was het schaakjaar 1999-2000, achter kampioen HMC uit Den Bosch en sub-kampioen Venlo werden we derde in de tweede klasse. Hoger reikten we nimmer. Pas in 2009 sloeg het degradatiespook opnieuw toe en belandden we weer in de derde klasse van de KNSB en het lukt Promotie tot nu toe niet om daar uit weg te komen.